

**Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimas
kaip integrali ugdymo(si) proceso dalis.
Mokymosi galimybių didinimas.**

Irma Neseckienė
Ugdymo plėtotės centro
Ugdymo turinio skyriaus metodininkė

6.4. Ugdymo turinio ir formų pasirinkimo galimybės.

6.4.1. Ugdymo turinio planavimas užtikrina mokiniams mokomųjų dalykų, dalykų modulių ir kursų pasirinkimo įvairovę.

6.4.2. Individualizuojant ir diferencijuojant ugdymą mokiniams sudaromos sąlygos atskleisti ir plėtoti savo gabumus.

6.4.2.1. Įvairių mokymosi poreikių mokiniams sudaromos galimybės mokytis pagal pasirinktą mokymosi turinį [...]

6.4.3. Mokytojai veiksmingai ugdo bendruosius ir dalykinius mokinių gebėjimus.

6.4.3.1. Mokytojai taiko aktyviuosius mokymo ir mokymosi metodus, racionaliai ir veiksmingai naudojamas mokinių mokymosi laikas.

6.4.3.2. Mokinių pasiekimų vertinimas yra integrali ugdymo proceso dalis, skatinanti mokytis ir tobulinti ugdymo procesą.

(VU bendrosios programos, 2011)

- 23. Dirbant pagal platesnius nei ligi šiol ugdymo tikslus keliančias Bendrąsias programas, orientuojamasi į daugiau mokymosi galimybių teikiančią ugdymo procesą:
- 23.1. **ugdymas grindžiamas aktyviu mokinių mokymusi.** Mokytojai taiko aktyviojo mokymo(si) metodus, mokiniai įsitraukia į aktyvų ir sąmoningą mokymąsi. **Mokytojai skatina mokinius savarankiškai mąstyti, spręsti problemas, aktyviai interpretuoti mokomąją medžiagą, mokytis iš patirties, taikyti įgytas žinias ir gebėjimus;**
- 23.2. **ugdymas individualizuojamas.** Mokytojai mokymo metodus ir mokymosi veiklą parenka ir organizuoja taip, kad mokymas atitiktų mokinių patirtį, gebėjimus, polinkius, poreikius, mokymosi stilių, pasirengimą mokytis, turimus išteklius ir priemones, emocinį klasės klimatą. **Mokykla siūlo mokiniui rinktis jo poreikius atitinkančias mokymosi galimybes, prasmingas ir naudingas tolesniam gyvenimui;**
- 23.3. ypač daug dėmesio skiriama mokymosi strategijoms. Mokiniai išmoksta tikslingai taikyti šiuolaikines mokymosi strategijas pageidaujamiems gebėjimams ir kompetencijoms ugdytis;
- 23.4. **ugdymas integruojamas.** Tinkama ugdymo turinio integracija teikia daugiau galimybių priartinti mokymąsi prie gyvenimo, parinkti užduotis pagal mokinių poreikius, polinkius ir galias, vengti kartojimosi ir pernelyg didelio mokymosi krūvio. Daugiausiai galimybių ir didžiausią prasmę ugdymo integracijai teikia bendrųjų mokinio kompetencijų ugdymas per visų dalykų pamokas;
- 23.5. **mokinių mokymosi rezultatų vertinimas padeda mokytis.** Mokiniai žino svarbiausius mokymosi tikslus ir rezultatų vertinimo kriterijus. Jie laiku gauna mokytis padedančią grįžtamąją vertinimo informaciją. Mokiniai mokomi įsivertinti ir pagal pasiektus rezultatus kelti tolesnio mokymosi tikslus, planuoti mokymąsi;

Svarbiausi ugdymo proceso ypatumai

- 23.6. kuriama kompetencijoms formuotis palanki mokymosi aplinka. Mokiniai mokosi pritaikytose erdvėse, gali naudotis ugdymo tikslus ir uždavinius atitinkančiomis mokymosi priemonėmis ir technologijomis. Jų mokymosi laikas racionaliai paskirstytas. Mokiniai jaučiasi fiziškai, emociškai ir intelektualiai saugūs. **Patiriantieji mokymosi sunkumų laiku gauna pagalbą.** Mokiniai mokosi aktyviai bendradarbiaudami tarpusavyje ir su mokytoju, bendraudami su kitais žmonėmis, susipažįsta su įvairiomis idėjomis, daiktais, įvairia aplinka, technologijomis.
- 24. Mokykloje susitariama dėl ugdymo turinio planavimo. Planuoti reikėtų lanksčiai, **kad planai būtų nesunkiai keičiami atsižvelgiant į mokinių daromą pažangą, motyvaciją, mokymosi tempą ir mokyklos galimybes:**
 - 24.1. ilgalaikiuose planuose rekomenduojama pagal Bendrąsias programas **numatyti** svarbiausius planuojamus laikotarpius, **mokinių mokymosi pažangą ir pasiekimus**, atsižvelgiant į mokinių poreikius ir mokyklos ugdymo tikslus;
 - 24.2. trumpalaikiuose planuose rekomenduojama **numatyti į konkrečius mokinių pasiekimus orientuotą mokymo ir mokymosi seką, vertinimą**, projektus, išvykas, susitikimus ir kt.;
 - 24.3. **mokytojai**, ypač dirbantys toje pačioje klasėje, planus **derina tarp savęs** tardamiesi dėl: ugdymo turinio pritaikymo mokinių poreikiams, **vertinimo**, tarpdalykinių ryšių, bendrųjų kompetencijų integravimo, projektinių darbų, tvarkaraščio ir kt. **Rekomenduojama su mokiniais aptarti mokymosi uždavinius, mokymosi veiklas ir vertinimo kriterijus** ir su planais supažindinti tėvus (globėjus, rūpintojus).

Ką planuojame?

- Pamokas?
 - Dalykų turinį?
 - Mokymąsi ir siekiamus rezultatus?
-
- 12. Siekiant suteikti ugdymo turiniui konceptualiai pagrįstą struktūrą ir išplėsti mokytojų galimybes prieiti prie bendros nuomonės šiuolaikinio ugdymo planavimo, mokymo ir mokymosi metodų taikymo ir mokinių pasiekimų vertinimo klausimais, dalykų bendrosiose programose:
 - 12.1. labiau remiamasi mokymosi, o ne dalyko logika;

(VU BP, 2011)

J. V. Getė - *Žmogui nepakanka kaupti žinias, reikia mokėti iš jų gauti palūkanas*

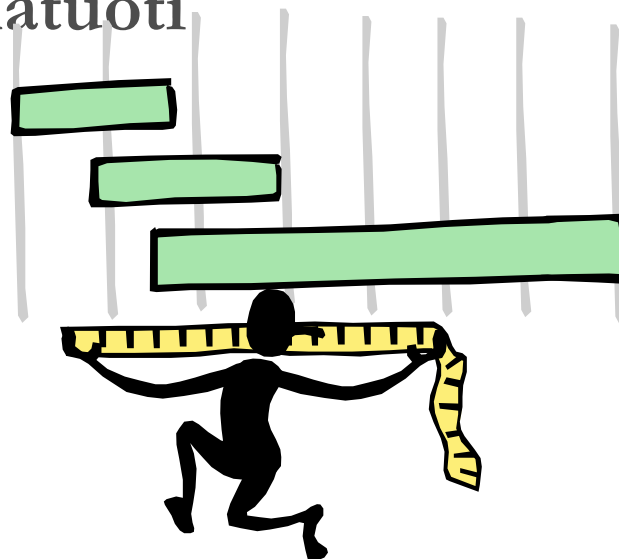
Kaip suprantame vertinimą?

Auginti

ir/ar

matuoti

Mokymosi uždaviniai ir

vertinimas

Vertinimo planavimas:

Ko aš noriu, kad mokiniai išmoky?

Kaip jie to išmoks?

Kaip aš sužinosiu, ar jie to išmoko?

Vertinimo
informacijos
panaudojimas,
Sprendimai:

*Kas turi žinoti šią
informaciją?*

*Kokios ji turėtų
būti formos?*

*Kaip dažnai
teikiama?*

**Kur esam dabar?
Kur norime būti?**

Vertinimo informacijos
analizavimas:

Ką mokiniai žino ir supranta?

Ką jie gali padaryti?

*Ką mokiniai patys mano apie
savo darbą?*

Vertinimas

mokant,
informacijos
rinkimas ir
fiksavimas:

*Ką aš jau žinau apie
mokinius?*

*Kaip galėčiau
sužinoti daugiau?*

*Ką turiu užfiksuoti
kaip reikšmingą
pažangą?*

*Kaip aš fiksuoju
vertinimo
informaciją?*

Planuojame ir vertiname mokymąsi

- Kiekvienos pamokos pradžioje įsivaizduokite savo silpniausią/vidutinį/stipriausią mokinį
- Pamokos pabaigoje atsakykite sau į klausimą:
Ar suteikiau kiekvienam iš jų galimybę įgyti mokymosi patirties ir ką jie išmoko?

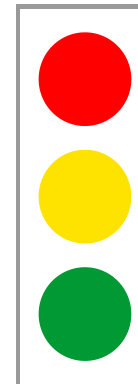
Keliame klausimus

Ar visi mokiniai (skirtingais lygiais):

- Padarė žymią pažangą
- Aktyviai dalyvavo pamokoje
- Siekė pažangos
- Pasiekė tinkamą gebėjimų lygį
- Tobulino kritinio mąstymo, tyrimo, analizės gebėjimus
- Ugdėsi nuostatas (darbštumas, atsakingumas, pozityvumas)

Pamokos vertinimas

- Kokios veiklos mokiniams patiko
- Kada sunku buvo išlaikyti mokinių dėmesį/motyvaciją
- Ar mokymas pakankamai diferencijuotas
- Ar mokymosi šaltiniai panaudoti tikslingai ir efektyviai
- Ką galima buvo padaryti geriau
- Kas buvo veiksminga/neveiksminga
- Pasinaudokite kolegų pagalba: pakvieskite stebėti pamoką ir ją aptarkite

Kaip efektyviau vertinti mokymąsi klasėje

- Vertinimas klasėje gali ne tik išmatuoti ir dokumentuoti mokymosi rezultatus, bet ir padėti mokytis
- **AV** labai svarbus, bet nepakankamas aukštiems mokinių pasiekimams užtikrinti, nes jo rezultatai būna per vėlai (jau po mokymosi ciklo)
- **DV** teikia informaciją reikalingą planuojant ir koreguojant diferencijuotą mokymą.
- **FV** vyksta kartu su mokymu, teikia tikslingą grįžtamąjį ryšį mokytojui ir mokiniui, skirtas gerinti mokymą ir mokymąsi, rezultatai neturėtų sudaryti apibendrinamojo vertinimo dalies
- Žinodami, kaip bus vertinami, mokiniai gali geriau suprasti, kokias žinias turi įsisavinti ir ką su jomis turi gebėti daryti. Taip mokiniai gali būti orientuojami taikyti žinias naujose situacijose.
- Autentiškų būsimą vertinimo užduočių pristatymas atskleidžia mokiniams mokymosi uždavinių prasmingumą.

Ką rodo pažymys?

- Ar pažymys atspindi tai, ką mokinys tikrai moka ir sugeba?

Turinys – Procesas – Rezultatas

- Kodėl to paties mokinio pažymiai gali labai skirtis pereinant iš vienos klasės į kitą?
 - Pažymys neatskleidžia kriterijų, kuriais remdamasis mokytojas vertina mokinio pasiekimų lygį.
 - Kad atskleistume pažymį, reikia konkrečių pavyzdžių, iliustracijų, kodėl darbas būtent taip įvertintas

Pagal kokius kriterijus vertinti pažangą?

Autonomiškumas

Dažnumas

Kontekstas

Sudėtingumas

Rezultato kokybė

Apibendrinkime

Pamokoje

- Keliami apibrėžti mokymosi uždaviniai: aiškūs ir suprantami mokiniams
- Formuluojami vertinimo kriterijai: grįžtamajam ryšiui, įvertinimui, savęs ir kito vertinimui
- Numatomas darbas grupėmis, taikomi skirtingi grupavimo būdai
- Skiriamas apibendrinimo laikas, taikomi skirtingi apibendrinimo būdai
- Yra nuorodų ir/ar citatų iš mokinių darbų, kurios rodo, kur, kiek, kada dar reikia padirbėti, įtvirtinti
- Numatomas grupių darbas, sudarantis galimybes formuojamajam vertinimui
- Užtikrinama dermė tarp mokymo, mokymosi ir vertinimo: nuorodos į tai, kas veikia/neveikia ir kodėl
- Formuluojami klausimai, kurie atskleidžia mokinių žinias ir supratimą/nesupratimą, mokymosi strategijas, vertinimo kriterijus

Apibendrinkime

Mokytojas

- Pažįsta mokinius ir supranta, kodėl jie daro klaidų ir žino, kaip reikia jas ištaisyti ir ką jie turi daryti, kad jų išvengtų
- Paaiškina mokymosi uždavinius ir naudojami jais suteikdamas grįžtamąjį ryšį, įvertindamas darbą, paskatindamas
- Naudoja refleksijos metodą mokyme ir mokymesi, skiria tam laiko sau ir mokiniams
- Skatina mokinius prisiimti atsakomybę už savo mokymąsi, suteikdamas laiko kiekvienam atsakymui formuluoti, naudojamoms strategijoms atskleisti, sprendimams pagrįsti
- Modeliuoja mokinių gebėjimų, nuostatų, žinių ir supratimo raiškos įvairovę ir raidą
- Analizuoja mokinių pasiekimus/rezultatus ir naudoja informaciją tolesniam mokymui/si planuoti
- Jaučiasi saugus ir pasitikintis savimi klasėje

Apibendrinkime

Mokinys

- Keičia savo požiūrį į mokymąsi – didėja motyvacija, savigarba, savivertė, savarankiškumas, iniciatyvumas, pasitikėjimas savimi
- Keičiasi atsakymų į klausimus kokybė, dalyvavimas apibendrinant, aiškinantis, nusakant/apibrėžiant mokymosi uždavinius, rezultatus, mokymosi strategijas
- Keičiasi atliktų darbų kokybė – pastebima pažanga
- Keičiasi klausimai, kuriuos jis užduoda
- Įsitraukia į formuojamojo vertinimo procedūras: įsivertina, vertina draugų darbus, atpažįsta, įvardija pažangą savo veikloje: pokyčius žinių ir supratimo lygmeniu, keldamas ir formuluodamas uždavinius/tikslus, pasirinkdamas strategijas

Apibendrinkime

Mokykloje

- Vertinama nuostata mokytis ir santykiai, grindžiami pasitikėjimu
- Skatina ir padeda formotis pasitikėjimui savimi ir savivertei
- Palaikymo ir paramos sistema visiems mokiniams/kiekvienam mokiniui
- Formuoja pridedamąją vertę
- Sudaro/palaiko tinkamas galimybes tobulintis
- Įgyvendina pokyčius ir kuria paramos sistemas
- Skatina refleksiją ir įsivertinimą visais lygmenimis: asmens, dalyko, mokyklos

- Vaikai mokosi geriausiai, kai jie žino, kiek pasiekė ir ką turi daryti, kad pasiektų daugiau.